

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:
 Egyszerű évre — 16 kor.
 Helyben káthos kezdve:
 Egyszerű évre — 20 kor.
 Helyben kezdve — 5 c.
 Vidékre postán szállítva:
 Egyszerű évre — 24 kor.
 Helyben kezdve — 6 c.

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Reggelente minden nap a helyi és
 külső utáni napok kivételével

Beosztás és kiadónál:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kizárólag visszafizetés
 vagy megfizetésre nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadónálban intézendők.

Egyetlen példány ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD febr. 20.

Polgártárs.

Demosznak nevezte a görög, plebsnek a latin azt a nép c-oportot, melynek nem volt joga.

Nem is érdemelte! Nas numeri sumus et fruges consummere nati.

Amint Görögországban hatalomra jutott a tömeg, a demos, minden jogot kezébe fogott, sőt ami azóta is példátlan, az osztracizmus jogán, titkos cserép szavazással — bárkit, indokolás nélkül 10 évi számkivetésbe küldhetett, ha jogaira nézve veszélyesnek ítélte otthoni szereplését.

És e percztől fogva hanyatlott a görög nép. A demagógia lett a vezér, a torok irányított szellem helyett, a naplopó fondorkodó a becsületes munkás helyett. Demosthenes hiába tartotta örök szép Filippikáit, Görögország elveszett.

Rómában a nemesi uralom ellen szervezkedett a nép. Behozta a virilizmust, az adó cenzus szerinti jogi képességet, majd ezen rendszerrel szemben a tribunatus útján az abszolút népuralmat.

Ebből katonai diktatura lett s a császársághoz vitt, abban a perczen, mikor Césár a prokonzuli, tribuni, diktátori hatalmat maga személyében összpontosította.

Ulczaí, ráérő csavargók szavaztak a szenátus helyett, melynek tekintélyét lejárták, s ha jól tartotta egyiptomi gabonával a plebsét a császár, az tréfának vette azt is, mikor egy kövér nézőt az oroszlanak dobatott a cirikusban. Jól

viselte magát a vadállat, hát jó falatot érdemelt.

A demokrácia és demagógia együtt járt és pusztulásba vitt. Ez a történelem vas logikája.

Ma már nincs szükség demokratikus mozgalomra. Egyenlők a jogok és kötelességek, mindenkiből lehet minden, nem csak a katolikus egyház hierarchiájában, mint kezdetül fogva, hanem a világi hivatalokban is. Jogi téren teljes a demokrácia.

Társadalmi téren!? Nem lesz soha.

Természeti ösztön az, hogy az ember előre tör s ha tehetsége van hozzá, előre is jut, ki a szürke tömegből.

Mindenkinek meg van a maga tudási köre s hasonló tudásukból válogatja barátait s ezek közt érzi jól magát.

Mindenkinek meg van legalább a temperamentuma s e szerint keresi körét.

Mindig lesznek zárt társaságok, szellemi szalonok, politikai, vagy érdekek körök stb.

Arról se essék szó, hogy egyik társadalmi kör lenézi a másikat. Ez minden beteges társadalmi állapotnál előfordul, akár oligarkia, akár demokrata a társadalmi szervezet.

Azért sem tartom egyáltalán értékesnek a demokrata mozgalmat, mert az önérték nagy hiányára mutatna, ha ezáltal felkínálnák magukat magasabb köröknek kisebb rangú emberek, hogy ha szerelemből nem ellenek hitese társnak, hát apai kényszer hatása alatt vallassanak szerelmet maguknak, társadalmi szelid nyomással.

Akármi téren kiválik valaki, annak a

kiválóságok közt a helye, akár szellemi, akár kézi munkás és minden jó izlésű ember meg is becsüli őket egyaránt. Bizony, ha az ember szívét ki lehetne fordítani és kirázni belőle akiket becsül, szeret, a legszebb demokrata asztaltársaság kerülne ki belőle.

A demos, a plebs, a csöcselék azonban mindig meglesz, mint tejföl mellett a savó és mint a kozmikus anyag, a kaos, melynek azonban megadtuk e lehetőséget, hogy kikristályosodó alakjai csillaggá, nappá legyenek.

Ez a tömeg nem jogokat érdemel, de védelmet és vezetést kíván. Joggal élni, nem tud, mint a gyerek a késsel, szerető gyámolítás nélkül elvész, elzüllik.

Azt mondani ennek a vad tömegnek, hogy csillagvizsgáló lehetne, ha a távcsőhöz engednék; ennek a mankóra szorulónak, hogy futó versenyt nyerne, ha le nem szorítanák a pályáról; ennek a jogot meg sem értő nyers tömegnek, hogy jogtól fosztva vannak, az szándékos butítás és izgatás volna.

Tessék ezeket gyámolítani, vezetni, oktatni, átgurni, ez demokratizmus. De régi mód szerint kötéllal verbuvált intelligens iparos, hivatalnok stb. emberekből elvi sörözőket hozni össze, ez nem demokrata mozgalom.

Hogy mi?

Azt hiszem kevesen vannak vele tisztában, akik pedig tisztában vannak vele, azok tudják, hogy nem demokrata mozgalom.

A mai szervezkedő gyűlésen fogunk hallani sok szép frázist, humanizmus és másféle puder és pirosítóról, de tájéko-

A „TISZÁNTUL” TÁRCZÁJA.

T o b o r z ó.

Irta: Neumayer K. Rezső.

A vasas németek rettenetes pusztitást vittek véghez hat óra alatt. Ezredesük tetejében még a várost is fölakarta pörkölni; hanem mikor kétszáz gyászruhába öltözött nő eléje borult összetett kezekkel, síró szemmel, minden szó nélkül, akkor szívében a bosszú tüze kihamvadt, megfuvatta a harsonákat és ezredével Pécsváradra indult.

— Donnerwetter — beszélt a segédtisztához — ha még soká nézem azt a deputációt, melléjük rogytam volna magam is. Az én koromban hamar ellágyul az ember.

A városi magisztrátus pedig az ellenség távozása után nyomban tanácskozássra gyűlt egybe a városházán. A szenátorok hangosan diskuráltak, a polgármester bajuszát rágicsálta. Meglátszott az arcán, hogy szerfölött fontos mondója van. Izgatottan rázta a csengőt.

— Uram — kezdte kissé elfogódott hangon — ünnepélyes vallomást teszek, s állásomat rendelkezésükre bocsátom. Pulyák voltunk s ime meggyőződünk ma róla, hogy sorsunkat ki

nem kerülhetjük. Káposztánkra úgy vigyáztunk, mint a mesebeli sárkány az aranygyapjura; de aztán azt sem bántuk, ha a kecske puffadásig lakmározott belőle. A ki önként jelentkezett, azt nem beszéltek le nemes szándékáról; de jó magunk a kis ujjunkat sem lendítettük a függetlenség szent ügyéért. S im sírván láttuk, hogy minő elismerésben részesülünk. Ok nélkül fosztogattak hat órán keresztül. Hát én már most amondója vagyok, hadd vesszen a bunda után a prém is, mondjuk ki határozatképen, hogy azonnal kétezer embert állítunk csatasorba.

Tovább nem beszélhetett. A tanácsbeliek olyan tomboló éljenzésbe törtek ki, hogy zúgtak belé az ablakok. Vagy félórán át tartott a féktelen riadalom. Lelkükben a határtalan csüggedést fölvaltotta a visszatörlesztés tulságosan kihimézett reménysége.

— Verbungosaink ugyan nincsenek — folytatta a polgármester a csend némi helyreállítással — de ez a legkisebb baj. Ezenél közbirre teszem, hogy a ki fölcsap toborzónak, minden ember után megkapja a maga két bankó forintját s az uniformisát is a város koatójára rendelheti meg.

A verbungosok élén, kezében rozmaryagos kulacsos, a legnyakább jogász, Radó Gedeon,

bokázott. Ugy feszült rajt a dolmány, mintha rántották volna. Szinte megfájdult a lányok szíve, hogy magvuk szakadt a harczerő amazonoknak. Hogy csapnának fehérkeztűs tenyerébe puha kezökkel mind a hányan!

A dallamos beszédjével lelkük nyugalomát fölverő Gedeon olybá veszi őket, mintha a világon sem lennének. Karcsu derekukat lengyelkébe röpitő két keze részeg mesterlegényeket ölget és fátyolozott hangon psalotást dalol hozzá. Mögötte két armádia veri föl az utca csendjét.

A polgármester Papp Sanyinak, a városi hadnagynak, a vállait veregette:

— Sanyi te, nem hiába vagy Pap, hanem okosan csináltad a dolgot, kiszemelted a sok közül a legszemenszedettebbet. A ki szóba ereszkedik ezzel az armányos Radóval, nem megy az tovább. Nézd azt a deresedő pallért, milyen hetykén vágja föl szemére a csákót.

Egy öreg asszony, karján kis kézikosárral, furakodik mind közelebb a verbungosokhoz. Szemeit törölgeti:

— Orzöngyalom, ne hagyj el. Szakasztott olyan, mint a fiam.

S mikor egészen a háta köré került, akkor erőtlentül az utcza lámpásba fogózott, kosarából szerte-széjjel hullott a piaci egyetmás és csak annyit mondhatott:

zatlan tagok, udvariasság, vagy külső okokból össze állott táborral, tartalom nélküli programmal, nem fog új értékes kulturtényezőket adni e mozgalom a városoknak.

P—y.

A városok kártalanítása.

Tudott dolog, hogy a Tisza-kormány egyik program-igérete volt, melyet az ellenzék kezdeményezésére vett fel programjába, hogy a városokat az általuk viselt állami terhekért a hus- és borfogyasztási adóvédővel vissza-bocsátásával fogja kártalanítani. A városok ezt meglepéssel vették tudomásul; arról azonban nem esett szó, hogy mikor fogja a kormány ezt az ígéretét beváltani. Adalékkal szolgálhatunk erre nézve is. Kecskemét városának a költségvetése igen nagy hiányt mutatott, de a közgyűlés a pótdóemelésről nem gondoskodott, hanem már a folyó, 1904. évre számításba vette a bor- és husfogyasztás teljes jövedelmét. A költségvetést kísérő fölterjesztésben ezt ki is fejezte a miniszter előtt, mondván, hogy a pótdóemelésről ezért nem gondoskodott, mert a mutatkozó hiányt fedezi fogja egyrészt az állami kártalanítás, másrészt a Pusztaszer parcellázása következtében előálló jövedelemnövekedés. A miniszter most válaszolt erre a fölterjesztésre. Válaszában mindössze annyi van, hogy a költségvetést jóváhagyta; de már most utasítja a várost, hogy ha ez évi július 1-ig a várt jövedelmek be nem folynak, a hiány fedezésére vessen ki pótdó! Ebből a válaszból sok mindent megtudunk. Először azt, hogy a miniszter tudni sem akar a kártalanításról. Másodszor pedig, hogy Kecskeméten a várt jövedelemnövekedésből alighanem pótdó lesz. E kettőből pedig megtudjuk, hogy mennyit ér a Tisza-kormány ígérete, amit a városoknak tett.

A Kossuth-párt és a delegáció.

Hentaller Lajos országgyűlési képviselő az alábbi levelet intézte Kossuth Ferenczhez, mint

a függetlenségi párt elnökéhez: Van szerencsém pártkörünkhöz intézett egy indítványt azzal a kéréssel megküldeni, hogy alapszabályaink 9. §-a d) pontja értelmében, mint oly fontos ügyet, mely esetleg pártunk életére nagyon is kiható lehet, mielőbb értekezletre kitzúzni s erre az értekezletre a párt tagjait a tárgy megnevezésével levélben meghívni sziveskedjék.

Az indítványban kifejti Hentaller azoknak az argumentumait, akik be akarnak menni a delegációba, azokét is, akik nem akarják feladni a pártnak régebbi álláspontját. O az utóbbiakhoz csatlakozik.

Indítványát aztán a következőkben foglalja össze:

En feltétlenül szükségesnek tartom, hogy a pártértekezlet mielőbb döntsön e kérdésben s mint párttagnak jogom van e döntést követelni. Epp ezért kérem:

„Mondja ki az értekezlet, lehet-e jövőben tagja a pártkörnek az, aki helyesli a delegációba való bemenetet eszméjét?”

Kérem pedig e kérdés eldöntését, és pedig mielőbb azért, mert a pártnak e sarkalatos kérdésben végre határozni kell; hisz sokkal kisebb jelentőségű okok miatt léptek ki az utóbbi időben többen körünkből.

Epp ezért, ha valakinek az a nézete, hogy be kell menni a delegációba, jelentse ki nyíltan, férfiasan. Ne várjunk e kérdéssel tovább, ne különösen a választásokig, nehogy választások után e surlódások újra kezdődjenek.

Mert tudtommal egyetlen tagja sincs ma a függetlenségi pártnak, akit azzal a programmal választottak meg, hogy bemegy a delegációba, most mégis többen igyekeznek oda.

Tiszteljük egymás nézetét, de ha nem egyeznek, ne haladjunk tovább egy úton.

Epp ezért tisztelettel kérem a pártértekezletet, legyen szives e kérdésben elvi jelentőségű határozatát meghozni.

Hentallernek ez az indítványa előreláthatólag be fogja fejezni a Kossuth-párt válságát, mely másfél év óta dul a pártban s teljessé fogja tenni a szakadást.

A pártnak fiatalabb, harciasabb elemei régóta hangoztatják, hogy be kell menni a pártnak a delegációba. Élükön a párt elnöke Barabás Béla áll, ki nyíltan állást foglalt e követelés mellett.

A leszerelés már is rést ütött a pártban. Mukits Simon, Fáy István, Lengyel Zoltán és Bedőházy János kiléptek a pártból, de még többen is készülnek követni példájukat.

Hir szerint többen Bárfy pártjához akarnak csatlakozni, Sebess Dénes állítólag már meg is tette. Még csak ez hiányzott, hogy a delegáció ügyéről a pusztá véleményét is pártkérdésnek mondják ki. Ezzel teljessé lesz a szakadás és frakciókra bomlik a hajdan nagy és erős függetlenségi párt, mely az egyházpolitika előtt száznál több tagot számlált s még az obstrukció előtt és 85 tagból állott.

De nem baj, csak egészséges pártalakulásnak legyen megindítója.

Az orosz-japán háború.

A távol Keleten hadakozó felek között az utóbbi három napon nem volt összetűzés.

Az oroszok akadálytalanul szállítják a csapatokat Mandsuországra, a japánok pedig Koreában nyomulnak előre.

Ugy látszik azonban, hogy mindig több bonyodalmuk kerül a hadakozó feleknek a többi hatalmakkal.

Majdnem bizonyosnak látszik, hogy Kína belekeveredik a háborúba s a japánok segélyére lesz az oroszok ellen. Ezáltal el lenne döntve a háború sorsa. A kínaiak óriási tömege, japán vezetés alatt tönkre tenné az oroszokat.

Különben Oroszországnak otthon is elég haja van; fél a forradalomtól s ezért nem viheti a harcmezőre katonáinak jórészét.

Az orosz még a külföldi konzulokat sem akarja tűrni Mandsuriában, mintha már legigázta volna ezt az óriási területet. Az

— Miért tetted ezt, fiam? Mi lesz belőlem, gyámoltalan özvegyből?

Gedeon összerendezte az ismerős hangra s nagyot kurjantott:

— Eljen a haza!

Az öreg asszony összeszedte kevés czókmókját s ingatag járással, hátra-hátra nézve, megindult. Otthon a divánra rogyott. Maga sem tudja, hogy mit sirat? Tán magamagát, miért lábatlankodik még mindig az élők között? Vagy azt az életénél százszorta drágább kincsét, fiát, az egyetlen, miért siet ilyen fiatalon a halál karjába? A cifra katonaruha anyai szemében sötétebb annál a fekete szemfedőnél, melyet férjére terített. Bár vele együtt egy koporsóban őt is kivitték volna!

Nyugovóra tért a nap is, de Radóné nem talált megnyugvást; sorra kigyúltak a csillagok, csak az ő életének csillaga hullóban, veszendőben.

Mig az anya otthon majd elepedt, Gedeon tánczolt, dalolt, mig ezer legéret össze nem toborzott. Másnap dél felé egészen kimerülve robogott haza a város kocsján.

Édes anyja a halálos bágyadtságtól alig tudott a konyhaajtóig eléje vánszorogni. Gedeon megrémült:

— Beteg, édes anyám?

— Halálra váltam.

— Akkor ezt a kocsi lóhalálában orvosért szalasztom.

Radóné megfogta fia jobbját.

— Rajtam orvos nem segíthet, ha csak te ki nem gyógyítasz.

— Megcsókolom, megölelem, ettől mindig fölvidult édes anyám. Ugy-e, ez az orvosság?

S a mint csókolta édes anyja gondtól bárzdált arczát, észrevette, hogy szeméi könnyel vannak tele.

— Ne sirjon, édes anyám — kérlette elfogódva — különben én is megbetegszem. Van rá hajlandóságom! Negyvennyolcz órája nem aludtam egy szemhunyaszt.

— Nem sirok, nem zúgolodom, a mint a jó Isten elrendelte, el kell viselnem.

Gedeon másnap reggel aludt egyhuzamban. A regg linél incselkedve fordult anyjához:

— Még most sem tért meg a jókedve?

— Tán odafönn számomra is kiderül?

— De hát miért aggódik?

— Erted.

— Ertem? Hiszen hogy jót aludtam, úgy érzem magam, mintha újjászülettem volna.

— En pedig, mióta ebben a ruhában látalak, érzem, hogy meghalok nemsokára.

— Hát olyan csunya ez a munda, hogy édes anyám nem nézheti?

— Nem nézhetem, mert azt jelenti: ma holnap elhagysz örökre. A katonaruha az anyák gyászfátyola.

— Pedig én tisztára a maga kedvéért huztam föl.

— Az én kedvemért? Csak gunyolódjál, ugyis a sirba vágyom, öl meg minél előbb.

— De édes anyám — fut a keblére ölelő karokkal — értesen meg...

— Ha szeretnél, tűzbe szórnod még ma...

Gedeon nem választhatott. Megkondult a Péter harangja, rázendült a barátok tornya, búgtak a város temploma harangjai és a havi-hegyen egy zokogott a Boldogasszony két cselegője, mint a tél fagyában, az utca havában didergő árva ikrek. Az utczákon végig, mint a felhőszakadás moraja, úgy búgott a szivbenyilalló jajszó. A kanális mellől a granic-árok csataki győje bömbölt. A gránátok a piac fölött pukkantak szét.

Gedeon megcsókolta anyját s kibontakozva marasztaló karjaiból, a huszárkaszárnyába sietett.

A marhatéren ezerszám heverésztek a városba tuszkolt nemzetőrök. Néhánynak még puszkája is volt, azonban kurázsija e egyetlennek sem. A legtöbbjének hadifőlszerelése: ürülő tarisznyából, fűhervári bicsakból és olthatatlan szomjúságból — de nem harci ihatnékből — állott. A puszkapországtól pedig valamennyi egy akarattal úgy tuszkolt, mint az ördög a tömjénfüstől. Nem egynek markotányosnéja is akadt a tulajdon felesége személyében és tartalékcsapatát soknak a saját gyermekei képezték. Ilyen vitézekkel még Hány János sem menne sokra, holott kétszázad magával kétszázerezet vert meg, a ki rézgombos plundrája van a sok nyavalyás farancznak.

Stokuca őrnagy vagy tiz kartácsot a leva

amerikai konzulnak nem adta meg az exequaturát.

Annyi bizonyos, hogy a távol Keletről érkező hírek nem feltétlenül megbízhatók.

Ujabbán a következő tudósítások érkeztek:

Mandszuországi főparancsnoka.

Pétervár, február 19. Khabarovszkából 17-éről kelt távirat jelenti: *Linevics* tábornok, a mandzsusországi hadsereg főparancsnoka vezérkarával elutazott.

Jelentés Port-Arthurból.

Pétervár, február 19. Pflug tábornok táviratozza Port-Arthurból: A esítai esered egyik felderítő szakasza azt jelenti Kaotingfuból, hogy nem akadt japánokra. A hír szerint Kingjanban nincsenek japánok. A lakosság velük szemben közömbösen viselkedik. A Jalu folyam jege kevésbé szilárd, a partokon vizet látni. A bennlakók azt mondják, hogy a jég, ha megkezdődik az áradás, öt nap múlva zajlani kezd. A Liatung félsziget nyugati partját két versztonyire jég borítja. Ellenséges hajókat nem észleltek. A vasúti vonalat újabbán nem támadták meg. Leszár azt jelenti, hogy Joansikkainak szándéka 10.000 embert vasúton Kaotingfuból Sanhaikvanba szállítani.

A Varjak és Korojec.

Pétervár, február 20. Hivatalos pontos kimutatás szerint a *Varjak* nevű orosz cirkálóhajó legénysége közül egy tiszt és 33 ember esett el. 17 súlyosan megsebesült és két tiszt könnyen sebesült meg, a *Korojec* cirkálóhajó veszteségeit ezideig nem tudják.

Pétervár, február 20. Radnov kapitány, a *Varjak* cirkálóhajó parancsnokának a hó 18-án kelt távirata szerint a *Varjak* cirkálóhajó és a *Korojec* oceáni ágyúszázad 6 cirkálóhajóból és 8 torpedónaszádból álló japán hajóhaddal ütközött meg. A *Varjak* harcra készült és a *Korojec*zel visszatért a csempőlő kikötőbe. A két hajó legénységét külföldi hajók vették fel. A *Varjak*ot és *Korojec*et légbombázták, hogy ne jussanak a japánok kezébe. A *Varjak* veszteségét már jelentették, a *Korojec*nek nem volt vesztesége. A jelentés kiemeli a tisztek és a legénység hősiességét és hozzát teszi, hogy mindannyian a leg-

nagyobb önfeláldozással teljesítették kötelességüket.

Orosz-lengyel tartalékosok behívása.

Lemberg, február 20. Varsóból jelentik magántáviratokat, hogy Orosz-Lengyelországban 40.000 fős tartalékost hívtak be; a bevonuló tartalékosok egy része Kelet-Azsiába megy, a másik részével a kormányzóságok helyőrségeiben beállott hiányokat fogják pótolni.

Mikor lesz a nagy nap?

Berlin, február 20. Párisból táviratozzák a *Berliner Tageblatt*-nak, hogy az orosz vezérkar az első nagy szárazföldi ütközetet *március 20-ára* várja. Erre vall az is, hogy az orosz szárazföldi haderőt elvonják a Jalu mellékéről és Charbicban összpontosítják.

Muska titkolódzás.

Washington, február 20. Az orosz kormány értesítette Hay államtitkárt, hogy a Daluiba kinevezett Morgan konzulnak *nem adja meg az exequaturt*. Ez nem a váratlanul jött eljárás komoly megfontolás tárgyát képezi a miniszterelnökségen. Az Oroszországnak adandó feleletre vonatkozólag még nem határoztak. Oroszország eljárásának oka abban van, hogy a háború idején nem akar külföldi hivatalnokot a Liatung félszigeten. Ehhez még azt közlik, hogy ez a határozat nem vonatkozik a mukdeni és antungi konzulátusra is. A miniszterelnökség Mandszuországot Kína tartományának tekinti és ezért az exequatur megadását illetőleg Kínához fordulnak és nem ismerik el, hogy más államnak is van joga beavatkozni. Morgan, aki most utban van állomása felé, San-Franciscóba megy és érinti Jokohámát.

Kína harcra készül.

London, febr. 20. Pétervárott nagy aggodalmat keltett, hogy Mukden körül nagy kínai csapatösszevonások mentek végbe. Attól tartottak, hogy alkalmas pillanatban a kínai csapatok segítségére fognak sietni a japáni szárazföldi haderőnek.

Erre való tekintettel az orosz kormány készült a turkesztáni helyőrségeket mozgosítani, de letett erről a tervéről, mert a hatalmak jegyzéke biztosította Kína semlegességét.

Lövöldözés egy német hajóra.

London, febr. 20. Shanghaiból jelenti több lap: A *Siping* nevű angol gőzöst Csingvontovba való menet alkalmával a hónap 10-én vihar érte utól s a *Pronto* nevű német és a *Csingping* nevű angol gőzössel egyetemben a port-arthuri kikötő külső állomásához húzódtak. — *Alexejev* tengernagy meghagyta, hogy a három hajó éjjel oltsa ki a világosságot, a mi meg is történt. Ejjel egy orosz hadihajó haladt el az elsőtűtített hajók mellett, melyeket japán hajóknak nézett s tüzelni kezdett rájuk. A legtöbb gránát a *Pronto* nevű amerikai gőzöst találta, amely súlyosan megsérült. A lövöldözés folytán nagy riadalom támadt a kikötőben s az erődől tüzelést kezdtek az orosz hajókra.

A császársírok.

A *Morning Post* jelenti: A kínai kormány Japánhoz és Oroszországhoz jegyzéket intézett, amelyben kijelenti, hogy fegyverhez nyúl azon esetben, ha a mukdeni császársírokat megszenteltetik. A jegyzék, melyet az összes hatalmasságoknak megküldtek, nagyon éles hangon van írva és arra enged következtetni, hogy *Kína mindenáron megakarja törni a semlegességét*.

Menekülő német hajó.

London, február 19. A *Daily Express* kiao-tsau levelezőjétől azt a távirati értesítést kapta, hogy egy német cirkálóhajó a japán hajórajt egy héten át követte Kiao-Tsau és Vej-haj-vej felé, mig nem a japán tengernagy eltávolította. Azt állítják, hogy a német hajó a japánok mozdulatáról jelentést tett Kiao-Tsau árt az oroszoknak.

A német császár hadsegéde a czárnál.

Páris, febr. 19. A *Figaro* úgy értesül Pétervárról, hogy ott Vilmos császár hadsegéde érkekezésének nagy jelentőséget tulajdonítanak. A segéd állítólag Vilmos császár egy igen fontos magánlevelét adja át a czárnak, amely egy, Anglia ellen irányuló és Németor-

gőbe röpitett tíz percnyi időközökben; de ehhez a nemzetőrök füle nem lévén hozzászokva, olyan vad rohanást cselekedtek markotányos-úestul, tartalékospatostul a budai várn felé, hogy, ha netán rossz órájában arra vetődik valamiféle ellenség, azt irgalmatlanul pogácsává tiporják.

A magisztrátus gőzerővel követséget választott a kőbélből, a siklósi vámbázra pedig menten föltűzette a fehér lobogót. Stokuca beszűntette a tüzelést. A kaszárnyában három vén Lichtenstein-huszár vitte szót.

A nemzetőrök támadjanak Üszög felől, hangzott a haditerv. (Persze ők megszárgolták eleve, hogy a balszárnyat ők képezik majd, azért tartanak futólépésben arra.)

Mink meg — sodor csepűvel megtoldott bajuszán a legvénebb — a szőlők közt Rácsvárosig lopózunk, onnan egy oldalba támadjuk a csehül abriktoló cserepár nemzetségit, hogy hirmondója sem marad. Nyergelj!

A követség nagy tisztelettel hajlongott a serezsán őrnagy előtt. Stokuca szálás alakja még jobban kiegyenesedett.

Békeföltételeim a következők — beszélt olyan hangosan, mintha az egész város ott állott volna előtt.

Messzelátóját a kezéből egy pillanatra sem tette le, hanem minduntalan a szeméhez illesztette s úgy kémlelte a zöldelő lombokat, a kéklő hegyeket.

Tehát a föltételeim ekként hangzanak — ismételte alantabb hangon a messzelátó

mögül. Homlokán egyre sürűbben mutatkoztak a ránczok. A követség izgatottan leste minden szavát.

Stokuca nyilván nesztét vette a bujkáló huszároknak, mert hirtelen elvágta a békealku fonálát.

— Elmehetnek, majd később tárgyalunk. Talán estére?

Csakhogy úgy látszik, jobbat gondolt és még a délután folyamán elkötrődött a város alól.

A huszárok voltak a nap hősei. Papp Sanyi a messzelátó irányában fölsandított a Makár-hegyre és nem hiába van sasszeme; de meglátta a Rácsváros felé igyekvő huszárokat. Ő találta fején a szeget, mikor azt kiáltotta:

— Eljenek a huszárok, kik az ellenséget kardcsapás nélkül megverték.

Az ujjongó polgárság nem tudta, mivel rója le nagy háláját irántuk. A cigányok az első ágyuszóra fölszedték a sátorfát s úgy elbújtak a Mecsek rengetegében, hogy tán ki sem találják többé belőle. Így hát muzsika nem szólhatott, mert az az egyetlen vak kontrás, a Czunczi, a kit cipeltek el magukkal, kevés is; meg oda is van ijedségében úgy, hogy a tulajdon szájával csapott föl — bögsőnek.

De ha nem is szólt a banda, annál ékebben beszélt a nagylakoma Hattyú termében és a polgármester kiczirkalmazott pohárköszöntője.

Radónét a szomszédasszony eszméletlen állapotban a padlón találta. Ijedten szaladt haza

eczetért, azt szagoltatta, hideg vízzel locsolgatta, míg végre fölvetette szemeit az alélt. Akkor dördült utolsót Stokuca egyetlen ágyuja.

A jó lélek nagy kinnal ágyba fektette a tehetetlen özvegyet s váltig biztatta:

— Ne keseregjen, galambom, olyan épkézláb tért vissza a huszárság, mint a pinty, meg aztán azért van lovon az ifur, hogy kikertülje a golyót, csak félre ugrat és fittyet hány a halálnak.

— Nékem, édes szomszédasszony, hiába fundálja ki a legszebb meséket — suttog erőtelentül Radóné — tudom én, bár ne tudnám, hogy mikor utoljára olyan nagyot szólt az ágyu, az a golyóbis a Gedeon szívébe furdott. Ott fekszik vérében a kanális partján, vagy a haragossárga vize hömpölygeti élettelen testét messzi-messzi...

A szomszédasszony nem tud mit felelni, sir hát a kesergő özvegygyel ő is.

Hajnalodott. A patacsi asszonyok hangos beszélgetéssel iparkodtak kosaraikkal a piacra. Egyik-másik jókedvűen kacagott. Radóné leterdeit az ágy fejénél a feszület elé s elveszett fiáért többet zokogott, mint imádkozott.

Gedeon pattogó csárdást füttyűrészeve nyitott a szobába. Anyja fölugrott, a nyakába borult:

— Föltámadtál, szerelmes magzatom?

Aztán sir is, nevet is, a mint csókolgatja.

— Hála Istennek, meg sem haltam.

— Láted, milyen bolondos az anyai szív. Szentül hittem, hogy agyádhoz költözél.

szág, Franciaország és Oroszország között létesítendő megállapodásról szól.

Boxer-világ.

London, február 20. Pekingből érkezett hírek szerint, ottan diplomáciai körökben a boxer-lázadás közeli föltámadásától tartanak. Főképpen Kuantung vidékén oltott máris fenyegető arányokat a mozgalom. Kauntugban és más helyeken plakátokon megsemmisítéssel fenyegetik a mandsu-dinasztiát az esetre, ha még tovább is vonakodnak a birodalom egész hatalmát érvényesíteni az iránt, hogy Oroszországtól elvegyék Mandzuriát. A kelet-ázsiai konfliktus kitörése óta az idegengyűlölet a végsőig fokozódott. A katonai konzulok az alkirálytól részletes utasítást kaptak arra, hogy tegyenek széleskörű intézkedéseket a lakosság védelmére.

Kolozsvár a japánokért.

Bécs, február 20. A kolozsvári egyetemi ifjuság egyrésze Makioo gróf bécsi japáni követhez táviratot intézett, melyben kifejezést ad Japán iránt érzett szimpáthiájának. A távirat kifejezést ad annak, hogy az a bátorság, amellyel Japán igazának védelmére fellépett, minden objektív szemléletben élénk visszhangot keltett. A Keleten egy olyan nemzet, amely nyugaton bilincseket rak a kulturára, nem teljesíthet kulturmissziót. Az ifjuság kéri a követet, hogy tolmácsolja szerencsekívánatait a japán nemzetnél.

Kaukásusi lovasok felajánlása.

Köln, február 20. A »Köln. Ztg.« jelenti Pétervárról: Sadysbekov kaukásusi földbirtokos felajánlotta Alexjev helytartónak, hogy 5000 kaukásusi lovasat küld a csatatérre, akik elvannak látva lovakkal és fegyverzettel és csak az utiköltség megtérítését kéri. Alexjev nem fogadja el az ajánlatot, mire Sadysbekov elhatározta, hogy ajánlatát Pétervárott megismétli.

Élelmiszerek drágulása.

Pétervár, febr. 20. Mandzsuriaiban az élelmiszerek ára rohamosan emelkedik. A vasut igazgatósága, hogy a lakosság nyomorán enyhítsen, nagy tömegekben vásárol élelmiszereket és azokat rendes áron adja el. A mozgósítás simán folyik. Egyelőre se lovakkal, se élelmiszerekben hiány nem mutatkozik.

— Ráértünk még arra, ámbátor mond valamit, édes anyám, elköltöznék.

— Csak nem helyeztek máshová?

— Szó sincs róla. Az a hír jár szájról-szájra, hogy Görgeyt az orosz bekerítette, nincs már szükség katonára.

— Akkor hát mit rémítasz a hureczkodás emlegetésével.

— Mert mindjárt itt teremnek a fuvarosok, nyári lakást szemeltem ki, még pedig gyönyörűt.

Két óra tájban megindultak a megrakott szekerek. Radóné le nem vette volna róluk a szemét a félvárosért. Hja, nemcsak hízalja a lábás jószágot a gazda szeme, hanem a lábatlant meg is őrzi.

Gedeon titkon tapsolt, hogy anyja a szorgos munkában nem is faggatja, melyik utczába hordozóskodnak.

— Milyen pompásan sikerül a meglepetés! Radóné meghökken, mikor a nyílt országra néz, neki esett a kocsinak:

— Hová, háová? Csak nem megyünk ki a világból? Nem látják, hogy elfogyott a város? Miért nem kerdik az embert, ha nincsenek tisztában a dologgal?

— Már minthogy mi nem lennénk tisztában? A szőlőbe megyünk, nagyasszonyom.

Radóné sejtett valami édeset, valami hihetlent. Annyit beszélt fiának Bertalan-völgyi szőlőjükről, hogy az áldott gyerek bizonyosan bérbe vette a nyárra.

Elfogott orosz kereskedelmi hajók.

Port-Artur, febr. 20. A »Novi Kraj« egy tudósítója jelenti: Tegnap reggel Nagaszakiban a japánok a »Mandzsuria« »Sika« és »Mukden« orosz gőzösöket, a melyeket a Günzberg, Oreski és Slepner cégek láttak elrakományral elfogták. A Mukdent később ismét szabadon bocsátották és Csifuba küldötték.

Bary József eskütétele.

A Széchenyi-téri igazságügyi palota tanácstermében komoly ünnepi aktus folyt le tegnap délben.

Bary József táblabíró, a nagyváradai törvényszék kinevezett elnöke hivatalos minőségben tegnap állott a törvényszék birói karának élére. A vaserejű boldogult **Nagy Ferencz** örökébe tegnap iktatták be mindenekben méltó utódát, **Bary Józsefet**, az éles ítélő erejű, fáradhatlan energiájú bírót, az igazságszolgáltatás kiváló munkását.

Ez ünnepies beigtatás lényege az új elnök eskütétele volt, mely aktusra a törvényszék tanácstermében gyűltek össze a törvényszék birói kara, **Jelentsik** István vezetésével, a kezelő személyzet Ponorán Lukács irodavezető vezetésével. A járásbírók birói kara. A telekkönyvvezetők és **Nagy Géza** kir. ügyész vezetésével a nagyváradai kir. ügyészség ügyészi kara.

Jelen voltak: **Jelentsik** István, **Milye Gyula**, táblabírók, **Fassie Pál**, **Mihályházy Kálmán**, **Nagy József**, **Pallay Jenő**, **Szentlélek László**, dr. **Grám Sándor**, **Dobozy György**, **Csulyok Béla** dr., **Kiss András**, **Böhm Jenő**, **Nizsalovszky Endre**, **Ember Géza**, **Péter Gyula**, **Debreczeny József**, **Geletha Géza** törvényszéki bírák, **Máthé György** dr., **Thury Endre** dr., **Palánkay Károly**, **Hermann Aladár**, **Hraball Ottó** törvényszéki albirák s a többi igazságügyi testületek teljes számban.

A beiktató tanácsülésen **Jelentsik** István táblabíró elnököt.

Egyszerű, közvetlen szavakkal jelentette, hogy e tanácsülés tárgya **Bary József** táblabíró, a nagyváradai törvényszék kinevezett elnökének eskütétele. Ezután felszólította **Them-**

Este kinn ültek a nagy diófa alatt. Radóné hosszas hallgatás után megszólalt:

— Fiam, ne vedd zokod, de jobb lenne, ha nem jöttünk volna ide.

— Miért édes anyám — kéri Gedeon szorongó kebellet.

— Mert a szivem szakad meg, ha majd el kell válnom leánykorom paradicsomától.

— El kell válnia? Nem megyünk egyszerűen.

— Mit szól a gazdája hozzá?

— A gazdája azt mondja, hogy leánykori paradicsoma, a fia megtoldja azzal: maradjunk ebben a paradicsomban.

— Mit mondasz? Megvetted tán? Oh fiam, én szerelmes fiam.

— Látja, édes anyám, a társaim csipkedtek, hogy jurista létemre fölcaptam verbungosnak: de én se láttam, se hallottam mást, mint édes anyám szomorú orcáját, fájó sóhaját az apai juss után. Megtudtam azt is, hogy eladó. Minden legényért két forintot ígértek, én a vételárat összeverbuváltam negyvennyolcz óra alatt.

Ha Gedeon hamarosan hátra nem kapja kezét, édes anyja bizony-bizony megcsókozza néma boldogságában.

A hold mind magasabbra hágott az égbolton, nyugovóra tértek. Gedeon a szokatlan helyen soká nem tudott aludni, s mikor hallotta édes anyját álmában kacagni, azt vette észre, hogy csukott szemhéja alól valami alágördült mosolygó orcáján...

leitner Gyula elnöki jegyzőt, hogy olvassa fel a kinevező okiratot. Az okirat felolvasása után **Bary József** energikus, csengő hangon letette a hivatalos esküt.

Most **Jelentsik** István lépett a törvényszék új elnöke elé s magyaros egyszerűséggel, közvetlen meleg szavakkal üdvözölte **Bary Józsefet**.

Vázolta azt nagy erőt igénylő munkát és kötelességet, mely az új elnökre várakozik.

Hivatkozva az új elnök kiváló tudására, hatalmas ítélő erejére, fáradhatatlan munkabíráására, bizalommal sorakoznak vezetőjük köré a törvényszék bírái s ígéri, hogy minden erejükkel és tudásukkal támogatni fogják új elnöküket.

Odaadó bizalmukért viszonzásul az érdekelt jutalmazását és érvényesülését kéri és várja új elnökétől.

Zajos éljenzés után **Bary József** válaszolt az üdvözölő szavakra.

Beszéde elején megemlékezett elődjének feledhetetlen érdemeiről, fáradhatatlan munkásságáról, melynek eredménye, hogy a nagyváradai törvényszék a modern igazságszolgáltatató testületek nivójára emelkedett. E nagy munkában támogató munkatársai voltatok nagy érdemű elődömnök, — ugymond — s kérem tovább is munkásságotok önzetlen támogatását.

Beszéde folytatásában ígéri, hogy ő méltányos, igazságszerető vezetője lesz a nagyváradai törvényszéknek.

Az új elnök szavait lelkes éljenzés követte.

Ezután **Bary József** hosszasan beszélgetett a birói karral, majd visszavonult hivatalos helyiségébe, hol a kezelő hivatalnokok tisztelgését fogadta.

UJDONSAGOK.

TAJEKOZTATO.

Febr. 25. Kath. Szabad Liceum bójtai estélye.

Márcz. 10. Kath. Szabad Liceum bójtai estélye.

Márcz. 24. Kath. Szabad Liceum bójtai estélye.

Apr. 14. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.

Prohászka Ottokár dr. szónoki beszédével (estély).

* A szent keresztut. A kath. egyház ájtatosságai között egyik legmeghatóbb és legszebb az u. n. keresztut, vagy másként stációjárás. Az ember lelke mélyéig ható a Kálvária folyosóján, vagy a templom boltíveinek félhomályában végig elmélkedni az Üdvözítő kinszenvedésének és keresztbálánának megrázó mozzanatait. A nagybójtai időszak vasárnapjain a helybeli I. szert. **szekesegyházban** a délutáni vacsernye után tartják meg a stációjárást. Az első ilyen ájtatosság ma délután lesz s azt a káptalan egyik tagja tartja. — A helybeli **kapuczinus** templomban is lesznek a nagybójtai vasárnapjain délután 3 órakor keresztuti ájtatosságok a zárdaönök vezetése mellett. Akik ez ájtatosságon részt vesznek, teljes búcsút nyerhetnek.

* Egy község a tők szélén. Pár évtizeddel ezelőtt a szomszédos **Pecze-Szöllős** egyike volt Bihar megye legvagyonosabb községeinek. A pecze-malmok jól jövedelmeztek s a lakosságnak nemcsak a közköltőjét fedezte a jövedelem, hanem az állami adó egy része is kikerült abból. A házak tehermentesek voltak

Azóta a malmok jövedelme majdnem megszűnt s a lakosság eladósodott. Most már ismerik a közköltöt, amely mintegy 70%, a lakosság ingatlana, majdnem kivétel nélkül, be van táblázva. Oriási teherként nehezedik a községre az, hogy önálló jegyzőséggel bír s a csak alig 100 házból álló községnek kell viselni a jegyzőséggel járó nagy kiadásokat. 1871. évig a csehi körjegyzőséghez tartozott Pécze-Szőllős, akkor azonban nagyközséggé alakult. A boldogabb időkben könnyen viselte a jegyzőség terheit, de az általános elszegényedés folytán most már elviselhetetlen ez a teher s tönkretjuttatja a községet. A volt községi jegyző nyugalomba vonult egy éve. A község lakossága felhasználta az alkalmat, hogy az elviselhetetlen terhektől szabadulhassanak. A képviselőtestület kimondotta, hogy kisközséggé alakul s kérte Pécze-Szőllős visszacsatolását a csehii jegyzői körhöz. A vármegye közgyűlése azonban megsemmisítette ezen határozatot s ennek alapján a belügyminiszter is a kisközséggé alakulás ellen döntött. Hir szerint ennek az a magyarázata, mert a jól dotált jegyzői állásra egy magas összeköttetésekkel bíró jó rokon van kiszemelve. Pedig éppen most volna alkalom, hogy a községet megmentsék a tönkretjuttatástól. Ha most betöltik a megüresedett jegyzőséget, ismét hosszú időkre a község nyakába szakad az elviselhetetlen teher s az egykor jómódu lakosság koldusbotra jut. De hát nálunk így segítik elő felülről a községeket a pusztauláshoz.

* A király itthon. A király április 4-én jön Budapestre s 25-éig marad a fővárosban. Ez alatt az idő alatt több udvari mulatság lesz.

* A Fő utca kiburkolása. Nagyvárad város főutcájának a kövezelete olyan elhagyott állapotban van, hogy már a miniszter is sürgeti az utat kijavítását, illetve jókarba helyezését. A városi mérnöki hivatal elkészítette a költségvetést, de az olyan óriási összeget igényel, hogy csak nagyobb kölcsönből lenne fedezhető. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara az 1902. évről szóló jelentésében rámutatott arra a tarthatatlan állapotra, hogy Nagyvárad Fő-utcája, mint a jókarban levő debreczeni—fehértemplomi állami ut összekötő vonala annyira járhatatlan, hogy a forgalmat megnehezíti. Ennek alapján a kereskedelmi miniszter leiratot intézett Nagyvárad városához, hogy az utvonalat saját költségén mielőbb jókarba helyezze s ennek megőrléséről tegyen jelentést. — Eddig is sok gondot okozott a Fő-utca új burkolása, a miniszter leirata folytán most már bármi uton gondoskodni kell felezetről, hogy a tervet keresztülvigyük.

* Doktorrá avatás »sub auspiciis Regis«. Legközelebb négy ifjút avatnak a budapesti tudományegyetemen doktorrá. Ő Felsőge ugyanis megengedte, hogy a budapesti tudományegyetemen az 1902—3. tanévre, szőlőlag kivételesen négyen: és pedig: *Tóth Károly* és *Tóth Lajos* ikerestvérek jogtudományi doktorokká, gróf *Khuen Héderváry Sándor* és ifj. *Márffy Ede* pedig államtudományi doktorokká »sub auspiciis Regis« avattassanak. A felavatáshoz képviselőtestületben Ő Felsőge dr. *Berzeviczy Albert* kultuszminisztert küldte ki. Az ünnepélyes felavatás napját Berzeviczy miniszter tűzi ki.

* Elbocsátás a honvédségtől. *Nyíry Sándor* honvédelmi miniszter *Hofbauer Pált*, az osztrák-magyar bank nagyváradai fiókjána

tisztviselőjét és *Fodor Józsefet*, mindketten tartalékos hadnagyok a nagyváradai 4-ik honvédegyalozredben — saját kérelmükre a honvédség köteléből elbocsátotta.

* *Horváth Adám* Budapesten. *Horváth Adámot*, Kecskemét városa tisztii ügyését a fővárosi Batizfalvy hidegvizgyógy-intézetében kezelik idegbaja ellen. Az orvosok megtiltották, hogy látogató közeledjék hozzá. Ha a gyógyítás sikerül, *Horváth Adám* újra elfoglalhatja hivatalát, mert kiderült, hogy őt a legcsekélyebb mulasztás nem terheli és elhirtelenkedés eredménye volt, hogy a szerencsétlen ember megburczolták. *Horváth Adám* beadta ugyan lemondását állásáról, de a polgármester azt nem fogadta el. A kezelő orvosok reménylik, hogy *Horváth Adámot* félév alatt megmentik bajától: az iszákosságtól.

* Királyi kitüntetés. A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy Ő Felsőge a hazai tornaügy terén szerzett érdemei elismerésül *Iszer Károlynak*, a budapesti Tornaclub elnökének a *Ferencz József-rend* lovagkeresztjét adományozta.

* Temetés. A nagyváradai fogyasztási adóhivatal hirtelen elhunyt derék, buzgó ellenőrnek, *Pecsenyánszky Istvánnak* temetése tegnap délelőtt 11 óra tájban ment végbe a Szilágyi Dezső-utcái gyászaházból. A gyászborult család iránt általános részvét nyilatkozott meg a váratlan csapás következtében, melynek kifejezést adandó, igen sokan jelentek meg a vég-tisztességtételben. Ott voltak a gyászoló család tagjai sorában *Sipos Orbán* kir. tanfelügyelő, *Réz Mihály* közs. isk. felügyelő-igazgató, továbbá *Lukács Odón* városi adóügyi tanácsos, *Novotny S. Alfonz* gimn. igazgató, *Szemes Imre*, *Mikler Arpád* segédtanfelügyelő, *Kelemen Kálmán* fogyasztási adóhivatali főnök a hivatal teljes személyzetével. A szomorú szertartást *Dencs János* cz. kanonok végezte. Majd a sok szép koszorúkkal borított koporsót feltették a négyesfogatu üveges gyászkoocsra s megindult a gyászmenet az olaszii nagytemetőbe, hol a megboldogult örök nyugalomra helyezték. — A díszes temetést *Weiszlovits* temetkezési vállalata rendezte.

* A kopár területek összeírása. A földmívelésügyi miniszter körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, amelyben utasítja a hatóságokat, hogy írják össze a rendelkezési körükbe tartozó kopár területeket s adjanak jelentést az ezen területek beerdősítése tekintetében követendő eljárásról. Biharvármegyéhez is leérkezett a miniszter rendelete.

* 800 korona kórházi czélokra. A belényesi közkórház nem régen nyitott meg. A petrósi Wilgeródt művek erdőüzeménél alakult betegsegélyző pénztár alakuló gyűlésén a Wilgeródt cég 800 koronát ajánlott fel a belényesi kórház műtőszobájának berendezésére s ez összeget beküldötte Biharvármegye alispánjához. Ez összeggel sokat nyer az új közkórház.

* Dinamit az ágy alatt. Mulatságos eset történt az elmúlt éjjel Budapesten. *Bechnel Sándor nagyváradai magánhivatalnok* hiányos öltözetben állított be az ügyeletes rendőrtisztviselő elé, ahol el-eicsukló hangon jelentette, hogy az ágya alatt egy skatulya dinamitot talált. A tisztviselő detektivet küldött *Bechnel Szabó József-utcái* lakására, ahol tényleg találtak egy doboz puskaporösszerű port. A detektiv hosszús kutatás és vizsgálat után megállapította, hogy a dobozt *Piros Adél* kcselédleány tette a hivatalnok ágya alá. A

leány azt mondta, hogy neki a skatulyát a házi kisasszony adta, mert meglepedést akart szerezni vele *Bechnelnek*. A dobozt kivitték a Hungária-úton levő katonai löporraktár parancsnokságához, ahol még az éjjel kísérletet tettek a »löporral« s kiderítették, hogy az bizony nagyon-nagyon ártatlan — porzó. *Bechnel* aztán savanyu arcczal ment haza.

* Elvitorláztak Amerikába. *Háber József* fiatal szabó pár évvel ezelőtt üzletet nyitott Nagyváradon, minden tőke nélkül, hitelre. A szövetek lassan elfogytak, de a hitelezők nem kaptak mit sem. *Háber József* mikor észrevette, hogy a hitelezők csalás miatt feljelentették, az üzletet pénzzé tette s a feleségével együtt búcsuzás nélkül utnak indult. Jelenleg állítólag New-Yorkban vannak. A Rendőri Közlöny legutóbbi száma hozza a nagyváradai vizsgálóbíró-ság által ellenük kiadott körözőlevelet.

* Borzalmas öngyilkosság. *Borzalmas* módon vetett véget életének *Leitner Ferencz* 69. gyalogezredbeli közkatona, aki tegnap reggel a budapesti dohány-utcái 30. számú házában borotvával úgy vágta keresztül a nyakát, hogy a fejét csak a nyakcsigálya tartotta a törshöz. Természetesen rögtön meghalt. Hogy mi vitte a szerencsétlent az öngyilkosságra, azt nem tudják. Bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe.

* Rendőrségi fogházból megszökött betörő hurokra került. Néhány nappal ezelőtt hirt adunk arról a nem mindennapi esetről, hogy e hó 15-ére virradó éjszaka *Licsák Ferencz* sátoralja-ujhelyi születésű 19 éves notórius betörő, akit a zöldfa-utcái *Telcsér Mátyás*-féle bolt betörés gyanúja alatt *Pataky Károly* rendőrfogalmazó kinyomozott és elfogott, — a rendőrségi fogdából megszökött. A szökés észrevétele után a rendőrség nagy erélyvel fogott hozzá, hogy kézrekerítse a szökevény foglyot s annyit sikerült is megállapítani a rendőrségnek, hogy *Licsák* innét egyenesen Nagyszalontára ment, ahol fényes nappal az izr. imaházba betört, az ott levő pénzes perselyeket kifosztotta. Hogy aztán az így szerzett pénzzel hova utazott, az csak tegnap derült ki. Tegnapelőtt ugyanis *Mármarosszigeten* tetten ért és elfogott az ottani rendőrség egy idegent, aki betöréses lopást akart elkövetni, de rajta csípték és vallatásra fogták. A kihallgatást teljesítő rendőrbiztos előtt *Homonai Mihálynak* mondotta magát. A rendőrség nem hitt neki és biztonság okáért bővebb felvilágosításért a budapesti államrendőrséghez fordult, mely a nagyváradai lapokban *Licsák Ferencz* szökésére vonatkozó részletes közleményből és a személyleírásból megállapította, hogy *Mármarosszigeten* *Licsákot* fogták el. Azonnal értesítette is a mármarosszigeti rendőrséget és egyuttal a mi rendőrségünket is. Tegnap azután, minthogy a mármarosszigeti rendőrség is megállapították *Licsák* kilétét, megkereste rendőrségünket, hogy *Licsákot* szállítsák Nagyváradra. Most aligha fogja kikerülni az igazságszolgáltatás sujtó kezét.

* 1200 korona közczélokra. A Biharvármegyei kereskedelmi-, ipar- és terményhitelbank igazgatósága a múlt évi üzleteredményből jótékony és közmívelődési czélokra megszavazott összeget következőleg osztotta fel: Nagyváradai Magántisztviselők egyesületének első részletsül 100 K, a nagyváradai árvaháznak a bank alapítványára 100 K, a nagyváradai elszegényedett kereskedők segélyalapjára 100 K, a nagyváradai izr. nőegyletnek 50 K, a nagyváradai kereskedelmi kórodának 50 K, a nagyváradai kereskedelmi tanintézet segélyalapjának

50 K, a nagyváradai női keresk. tanfolyamnak 50 K, a nagyváradai gyermekbarát egyesületnek 50 K, a nagyváradai községi tanítók segélyalapjára 50 K, a nagyváradai izr. népkönyha egyesületnek 50 K, a nagyváradai önkéntes tűzoltó egyesületnek 50 K, a nagyváradai elaggott iparosok házára 50 K, a nagyváradai protest. jót. egyesületnek 40 K, a nagyváradai zenekedvelők egyesületnek 30 K, a nagyváradai népkönyvtárnak 30 K, a nagyváradai munkás segélyegyletnek 25 korona, a nagyváradai 1848-49-iki honvédegyletnek 25 korona, a nagyváradai izr. szentegylet kórháznak 100 K, a nagyváradai Szigligeti-társaságnak 50 K, a nagyváradai Csesztivő intézetnek 30 K, a nagyváradai koldusápoló intézetnek 30 koronát. Biharmegyei jótékony nőegyletnek 50 K, a biharmegyei régészeti egyesületnek 30 K, a biharmegyei jegyzők nyugdíj alapjára 50 koronát.

* **Emlékkápolna a Margit szigeten.** József főherceg és neje Klotild főhercegnő a korán, életük virágjában elhunyt két gyermekük László és Klotild Mária emlékére a Margitszigeten még ez évben kápolnát építtetnek. A kápolna ott fog állni, hol egykor a Domokos-rendi apácák Mária-templomának romjai állanak, tehát a sziget legfestőbb pontján. A kápolna nem lesz nagy, összesen vagy 20-40 hívő fogja hallgathatni az alkalmi esetekben szolgáltatandó misét. Homlokzatára a sziget védszentje, Szent Margit szobra kerül, az oltárra szűz Mária szobrát, a szentély két oldalára pedig László főherceg és Klotild Mária főhercegnő szobrát helyezik el. A főhercegi pár még azidén építteti fel a templomot.

* **Köszönetnyilvánítás.** A margitai róm. kath. egyháztanács által iskolája javára f. hó 14-én rendezett bálon felülfizetni sziveskedtek: dr. Szmracsányi Pál önmagyméltósága 20 K, Andrassy János praelátus 5 K, Grócz Béla prépost-kanonok 10 K, Lindenmayer Károly tb. kanonok 16 K, Zelinka János esp. plébános 5 K, Darabos György esp. plébános 4 K, Hóza János plébános 2 K, mely kegyességükérei hálás köszönetét nyilvánítja az *Egyháztanács*.

* **Meghalála a jószívűséget.** Rákosi Géza asztalossegéd egy Gáti Kálmán nevű faczér kollégájának, hogy legyen hol meghuznia magát éjjeli szállást adott elmúlt éjjele. Rákosi reggel felébredvén, nagy álmélkodással tapasztalta, hogy a kolléga reggelre megügrött, s egyuttal emlékebe magával vitte Rákosi Géza munkakönyvét. Rákosi pauaszt tett a rendőrségnél.

* **Gazdák, ha nagy terméshez akar-
nak jutni,** Mauthner-féle magvakat vessenek. Idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, *Mauthner údon cs. és kir. udvari magkereskedése Budapesten, Rottenbiller-utca 33.* mindenkinek ingyen megküldi. A kitűnően tisztított, legnagyobb csiraképeséggel bíró, fajtiszta magvak árai alacsonyok. Különösen fölemlitendők az impregnált takarmányrépamagvak és a legnemesebb gabnafélék dus választéka. 639.

* **Az óratolvaj megkerült.** Lapunk tegnapi számában közölt és a *Barabás* kávéházban történt zseborlopás tettesét Endre Tivadar volt ottani hetes személyében tegnap elfogta a rendőrség. Az óratolvaj lezárattott.

x **Tisztelettel hívjuk fel** lapunk olvasóinak szives figyelmét **Sz. KOCSIS JÁNOS** katonai, egyenruházati, férfi-szabó cég lapunk mai számában közölt hirdetésére. 606

x **Kovács L. és Társa** cég lapunk mai számában közölt hirdetésére tisztelettel hívjuk fel olvasóink szives figyelmét. — Egyszeri próba vásárlás elegendő arra, hogy ezen üzlet pontos kiszolgálásáról, árai jó minőségéről, valamint az árak rendkívüli olcsóságairól bárki meggyőződést szerezzen.

x **Mindenkit** saját érdekében kérünk, hogy ha női és férfi ernyőben, továbbá női, férfi és gyermek harisnyában szüksége van,

annak beszerzése végett forduljon az **Amerikai Aruházhoz** Olaszi Fő-utca, a hol e czikkek mindenkit meglepő olcsó árban lesznek most nagy raktár végett árusítva. 615

x **Igen czélszerű,** a vevőközönség előnyeit szolgáló ujtása a *Spitzer Testvérek* cégnek, hogy hazai vászon gyárak legjobb produktumait összpontosította divatáruházában, hol csak megbízható jó árak kerülnek forgalomba, olcsó gyári árak mellett. Mai számunkban közzétett hirdetésére tisztelt olvasóink figyelmét felhívjuk annyival is inkább, mert e cézget szolid és megbízhatónak ismerjük. 608

x **T. olvasóink** b. figyelmébe ajánljuk a *Kleinoscheg Testvérek* cs. és kir. udvari szállító budafoki pezsgő-gyára által forgalomba hozott *Kleinoscheg sec.-et*. Ezen pezsgő ama rendkívül gondosságnál fogva, melyet a készítéséhez használt borok válogatására és feldolgozására fordítanak, elsőrendű kiváló minőségű gyártmánynak mondható, mely hivatva van, hogy hazai pezsgőink között vezető szerepe legyen. 640

IRODALOM.

A **Jó Pásztor**, e jelesen szerkesztett egyházzónoklati folyóirat, most megjelent III-IV. füzeté a következő tartalommal jelent meg:

Szentbeszéd esküvőre. (Kántortanító esküvőjére.) Domonkos István sopron-dőri plébános. — Szentségimádásra. Miért van jelen Krisztus két szín alatt az Oltáriszentségben? Faber M. S. J. után Látics György alapi plébános. — Hatvanad vasárnapra. Hogy hallgassuk a prédikációt? Hermann Tade szentferenczrendi hitszónok. — Ötvened vasárnapra. Kik ujtják meg Krisztus szenvedéseit a farsang végén. Látics György alapi plébános. — Böjt I. vasárnapra. Az Ur Jézus példaadása a pusztában. Totola Lajos zalahapáti plébános. — Böjt II. Vasárnapra. Isten és a világ szolgálata. Totola Lajos zalahapáti plébános. — Böjt III. vasárnapra. Az elkárhozott lélek kinjai. Zalahalápi. — Böjt IV. vasárnapra. A lelki megújulás eszközei. Herman Tade szentferenczrendi hitszónok. — Szent József ünnepére. Szent József hatalmas szószóló. Sch. P. után Andrissek János dunapenteli káplán. — Feketevasárnapra, Titusz és Jeruzsálem. Zalahalápi. — Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepére. Az igazi szolgáló leány. Faber M. S. J. után Nyeste József várgedei lelkész. — Virágvasárnapra. Hogyan vonul be szíveinkbe az Ur Jézus? Totola Lajos zalahalápi plébános. — Nagypéntekre. A halkokló Ur Jézus hét szavának tanulságai. Kucsera Ferencz hajdu-doroghi r. kath. plébános. — Tornaegyestületi zászlószentelésre. A test és lélek. Zandt Ödön pozsonyi kanonok, prépost-plébános. — Nagyböjti szentbeszédsorozat. I. Faber M. S. J. után szabadon átdolgozta Látics György alapi plébános. I. Ki szenved? II. Kikért szenved Jézus? III. Mit szenved Krisztus? Kiktől? IV. Hogyan szenved Krisztus? V. Krisztus szenvedésének külső okai. VI. Krisztus szenvedésének belső okai. VII. Nagypéntekre. — Nagyböjti szentbeszéd. II. Irta: dr. Mihályfi Akos ciszt. r. áldozópap, a Katholikus Szemle szerkesztője. I. A halál. II. A különleges ítélet. III. A pokol. IV. A mennyország. V. A tisztítótűz. VI. Az utolsó ítélet. VII. A kereszt és a tulvilág.

Egész évre 8 kor. Megrendelhető: Jó Pásztor szerk. czimen, Budapest, VII., Csömöri-ut 16. Ugyanott Orosz Ádám szentbeszédetnek 1-4. kötete. Füzve 10 korona, kötve 12 korona.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR:

Vasárnap: d. u. Színházi képtelenségek este: Tavasz.

Ma, vasárnap két előadás Ma ké: előadás lesz a Szigligeti-Színházban. D. u. 3 órakor félhelyárak mellett színre kerül a *Színházi képtelenségek* énekes bohózat. Este pedig rendes helyárak mellett Strausz J. operettje a *Tavasz*.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 143.

Bérletszám 132. (páros)

Ma, vasárnap 1904. február 21-én:

Délután 3 órakor fél helyárakkal:

Színházi képtelenségek.

Énekes bohózat.

Este 7 $\frac{1}{2}$ órakor rendes helyárakkal:

Tavasz.

Operette.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

HELYÁRAK: Nagypáholy 14 koron. Földszinti és első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsólye 3 kor. Kórszék 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkélyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., középső 2-ik sor 1 kor. Erkélyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártzék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy színlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérhazzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3. óratól előre válthatók.

ZENE ES MUVESZET.

Filharmoniai hangverseny Nagyváradon.

— Zeneéletünk fellendülése. —

Nagyváradon, hol állítólag minden kulturális és művészi mozgalom iránt lelkesül az intelligenciájáról neves közönség, — csodálatos képen az évek előtt fellendült zeneélet hanyatlóban, reménytelenül tengődik. Mig más vidéki városokban, Kassán, Miskolcra a komoly zene művelői nagyszerű hangversenyeket rendeznek s a közönség érdeklődését a nemes és tiszta művészet felé terelik, addig Nagyváradon léha operett muzsikán és néhány kisebbszerű hangversenyen, s a kath. körülmények ének- és zeneszámain kívül a nagyközönségnek alkalmi sincs zenei élvezetre. Pedig városunkban tudunkkal egész csoportja él a zeneértőknek és a hangszerek virtuóz mestereinek, a kik ha összevetve erejüket művészeti feladatok megoldására vállalkoznának, eseményszámba mérő hangversenyeket rendezhetnének Nagyváradon.

E tengődő zeneélet fellendítésére vállalkozott *Szmazenka* Ernő, ez a kiváló művész ember, a gondolkának varázserejű mestere. Maga köré csoportosítva a nagyváradai muzsikusok színe-javát, magyarán *filharmoniai hangverseny* rendezésén fáradozik.

E *márczius 8 ára* tervezett zenei esemény próbájára lesz a nagyváradai muzsikusoknak s előre sejtendő nagyszerű bizonyára fellendítő hatással lesz zeneéletünkre.

A komoly, értékes vállalkozás remélhetőleg nagy érdeklődést kelt városzerte.

A hangverseny megállapított programja a legnemesebb zenei élvezetet ígéri.

A hangverseny műsora u. i. a következő:

1. Pár szó a zene etikai hatásáról, a zenei műfajokról, tekintettel a kamarazene. Előadja: *Szmazenka* Ernő.

2. *Rubinstein*: op. 13. G-dur Szonata. Előadják: hegedűn *Seymann* Emil, zongorán dr. *Olgay* Kálmán.

3. *Volkmann* Róbert op. 14. Vonós négyes G moll. Előadják: *Seymann* Emil, *Smerhovszky* József, *Vomácska* József, *Smazsenka* Ernő.

4. Enek szám. Előadja. *Rózsa* Ambrus, zongorán kíséri *Beleznay* Antal.

5. *Dohányi* Ernő op. 1. zongora és vonós ötös C moll. Előadják: zongorán dr. *Olgay* Kálmán, I. hegedűn *Seymann* Emil, II. hegedűn *Smerhovszky* József, mély hegedűn *Vomácska* József, gordonkán *Smazsenka* Ernő.

6. *Vieux Temps*: Fantasia oppositionata G-moll. Előadják: hegedűn *Seymann* Emil, Zongorán dr. *Olgay* K.

A hangversenyre három, két és egy koronás jegyet bocsátanak ki, melyek előre megválthatók.

A hangverseny tiszta jövedelmét egy hangverseny-zongora beszerzésére fordítják.

NYILTTÉR.

Ajó munka a legjobb reklám.

Ki javítja meg olyan bámulatos olcsó és pontosan az óráját, mint

Freund Benjamin.

Miért? Mert a legjobb gépekkel és munkaerőkkel van ellátva. Ékszer vagy órát csak

Freund Benjaminsnál

vásárolhat legolcsóbban, miért? mert kis hásszal is megelégszik.

Fel árban kinél kap szemüveget, hő- és lázmérőket, azt is csak

Freund Benjaminsnál.

Miért mert megvett potom árért egy egész raktárt.

Van-e törött vagy ócska arany és ezüst eladó vagy cserébe akar.

Freund Benjaminsnál

értekesítheti legjobban. Ékszer javítást hallatlan olcsóért eszközöl.

Ki nem tudja, hogy hol lakik az a

Freund Benjamin,

mű-órás, ékszerész és látszerész, az figyelje meg

Nagyvárad, Fő-utcza, Széchenyi-szálloda épületében.

Bumbera Imre

polgári- és papi szabó.

Nagyvárad, új „Bazár“-épület színház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség és Főtisztelendő papság becses tudására hozni, hogy a **legjobb divatu** és a **legjobb minőségű** szöveteim raktáron vannak, melyekből a legjobb és lelegegánsabb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrendelőimnek.

Különösen felhívom a Főtisztelendő papság figyelmét az összes áruimra, melyet **kizárólagosan csak a Főtisztelendő papság részére** tartok. Allandóan nagy vál sztek **reverenda czimáda** és egyházi **kvadrátusokból Rivétum** fekete és viola színben, továbbá egyedül raktára a mai idény legszebb és le czélszerűbb **hit, remény, szeretet övének** (c n úis), mely egyedül **csak nálam** szerezhető be.

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem, meg kell említenem, hogy elvem mindig a jó kiállítás és jutányos ár volt, melytől eltérni a jövőben sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, maradtam kiünő tisztelettel:

Bumbera Imre,

615.

polgári- és papi szabó.

Fogorvosi műterem megnyitás.

Dr. Kovács Gyula

681 fogorvos

f. hó 16-án megkezdette fogorvosi működését

Fő-utcza Guttman-ház

emeletén levő műtermében.

Rendel d. e. 8—12-ig, d. u. 2—5-ig.

TAVIRATOK.

Az osztrák delegációból.

Bécs, február 20. (Saj. tudós. táv.)

Az osztrák delegációban nagy tetszéssel fogadták *Pitreich* fejtegetéseit a közös hadsereg egységéről. Az osztrák delegáció ma éjjel is ülést tart, hogy a magyar delegációval egyidőben befejezhesse tárgyalásait.

Az orosz-japán háború.

London, február 20. (Saj. tud. táv.) Ezeröttszáz kozák átlépte a Mandsu határokat

A Jalu folyón három oroszrezred három üteg ágyúval átkelt.

London, febr. 20. (Saj. tud. távir.) A »Mandsur« nevű orosz ágyunaszád a khinai hatóság felszólította, hogy azonnal hagyja el a sanghaji kikötőt. Az ágyunaszád tovább ott időzött, mire kényszerítették, hogy leszereljen, ágyuit partra szállították.

London, február 19. (Saj. tud. táv.) A Mandsur orosz ágyunaszád a leszerelés előtt megkísérelte a távozást, de egy 19 ágyúval felszerelt japán czirkálóhajó utját állta.

London, febr. 20. (Saj. tud. távir.) Ma diplomáciai tárgyalások folytak a Mandsur nevű orosz ágyunaszád leszerelése miatt, s megállapodás történt arra nézve, hogy a Madsur sértetlenül, közömbösen a sanghaji kikötőben vesztel.

Borzalmas tüzvész Párisban.

Paris, február 20. (Saj. tud. táv.) A budapesti párisi áruház égésére emlékeztető borzalmas tüzvész híret hozza Párisból a táviró. *Lavorette* óriás fésűs üzlete gyuladt ki s a felhalmozott óriás mennyiségű celuloid anyag pár perc

alatt lángban állott. A hatemeletes palota perczek multán lángba borult s a menekülés lehetetlen volt. A benszortak a palota ötödik emeletéről ugráltak le. Két nő a lángba borult ablakban megőrült. Kilenczen porrá égtek. Az áldozatok teljes száma még ismeretlen. A mentés lehetetlen. A palota még lángokban áll.

A bodajki pótválasztás.

Budapest, febr. 20. (Saj. tud. táv.) Tudvalevően a bodajki képviselőválasztáson egyik jelölt sem kapott abszolút többséget s így törvény szerint pótválasztás vált szükségessé. A pótválasztás határidejét márczius 3-ára tűzték ki.

A vasutasok fizetésrendezése.

Budapest, febr. 20. (Saj. tud. táv.) A felhivatalos Nemzet írja, hogy a vasutasok fizetésrendezése rövid idő alatt megoldást nyer.

Angol vámok.

London, febr. 20. A felsőház elvetette Earl of Crewe tegnapi benyújtott indítványát, mely az új vámok létesítését minden egyes esetben a parlament helybenhagyásához akarta kötni és 98 szavazattal 47 ellenében elfogadta a kormány ellenindítványát, mely elutasítja azt az eljárást, hogy a jövő parlamentjeinek vámpolitikájára nézve zsinórmértéket állapítsanak meg. A vita folyamán a devonshirei herceg kifejtette a kabinetből való kilépésének okait és a kormánynak kereskedelmi politikáját mint határozatlan és ki nem elégitőt állítja oda. Lansdowne lord külügyminiszter kijelentette, hogy a kormány nem akar tarifaviszályokat előidézni, de ha a kormány megtorló intézkedéseket mint utolsó remédiomot nem alkalmazhat, a kereskedelmi politikai tárgyalásokon álláspontját megtartani nem tudja. (M. T. I)

REGÉNYCSARNOK.

A tenger alatt.

— Kalandos regény. — 68
(Megjelent a Strand Magazine 1902. évfolyamában.)
Írta: Max Pemberton.

A kis Rosamunda kitérte a nagy vastagput, én pedig átléptem a küszöböt és bent voltam a Czeray lakóházában. Megálltam a széles, hosszú folyosóban, amely egészen olyan volt, mint valami templomnak a hajója, köröskörül karzata is volt, jó magasan, s a villamos ivólámpák mind a karzatról lógtak alá, míg a tulsó végében, igen csinos kis fülkében, még a karzattól is magasabban, remek kis orgonát láttam. A falakat köröskörül faragott teakfaburkolat fődte, magából a folyosóból öt-hat nagy szárnyas ajtó nyílt, s az egyik felén roppant nagy ó-angol stílú kandalló állt, melyben hasáb-fákkal tüzeltek. És minden nyolcz-tíz lépésre széles, óles ablakok voltak vágva a gránit sziklába, réz-keretbe foglalva, vastag üvegű hajósablakok, melyeket dübörögve paskolt a tenger, úgy hogy a tajték egyre mosta... A padlót pedig vastag, puha perzsa-szőnyeg takarta, a melybe a láb belesüppedt s a léptek zaja elvesztett rajta.

Almomban se képzeltem ennél szebb, gyönyörűbb lakást, még London vagy New-York milliomasainak a palotáiban se láttam nagyobb fényűzést, — hát még a tenger alatt, a Csendes-óceán egy apró sziklazátonyában!... És

mégis itt volt ez a csoda, magam láttam, magam hallottam a tenger morajlását mellettem és fölöttem . . . s amig álmélkodva néztem körül s azon tündöttem, hogy mi vége lesz e kalandnak, — kit látok meg az egyik ajtóban, amint épen kilép? . . . A kis Bellenden Ruthot, akinek kedvéért tizenöt száz mértföldnyi utat tettem!

XVII. FEJEZET.

Melyben Jasper Begg hihetetlen dologra szánja el magát.

Megvonultam az árnyékban és vártam, hogy arra jöjjön, ahol álltam. Megtörténhetett hogy nincs egyedül s a pillanat nem alkalmas arra hogy megszólítsam, Bellenden Ruth lassan közeledett felém. Csüggedt arcára mély barázdákat szántott a titkos fájdalom, szemeit fáradtan függesztette a földre . . . Láttam, hogy egyedül van, s ezért, mikor mellettem elment, gyöngéden megfogtam a karját.

— Miss Ruth, — suttogtam oly halkán, hogy talán meg se hallotta, — miss Ruth! Én vagyok, Jasper Begg. Hát nem ismer? . . .

Ruth hirtelen megfordult, de nem sikoltott. Rémtűn nézett körül, egyetlen gyors szemfordulással meglátta, hogy minden ajtó be van csukva s csak akkor felelt.

— Jasper, Jasper! . . . Hát csakugyan ön az, Jasper Begg? — kiáltotta fojtott hangon, és szomorú arcán oly nagy öröm és hála tükröződött, hogy száz évig sem felejttem el.

Aztán gyorsan megfordult, intett, hogy menjek utána és visszavezetett abba a szobába, ahonnan kijött. Mikor én is bent voltam, bezárta az ajtót, pár pillanatra hallgatózott, s midőn semmi gyanús neszt nem hallott, oda lépett elém és szemtől-szembe álltunk.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Mézelésre kiválasztott törzseinknek fiatal anyára való fölsegítése.

I.

Vagy elértük méhészetünkben a kívánt mennyiséget, ahány törzsszel méhészkedni akarunk, vagy nem. Első esetben tisztán mézelésre, utóbbiban pedig mézelésre és rajzásra osztjuk be törzseinket.

Tisztán mézelésre csak egyenlően nagy és erős törzsszel törekedhetünk. Gyenge, vagy közep népességgel bíró törzsek mézelésre nem alkalmasak, ezeknél a fiasításra vagyis népesedésre és nem a mézelésre való törekvés a cél.

Tehát csak nagy és erős törzsektől várhatunk teljes mézjövendelmet. Erős és nagy

törzsek pedig hamar megrajzanak, s egy az anyakak mint raj fiasítás és építésre fogják fordítani a behordott himpót és mézet. Miként kezeljük tehát méheinket, hogy azok rajzással szét ne forgácsolják erejüket.

Korán a mézlegető beállta előtt, vén azaz múltévi anyjukat el kell venni tőlük, s fiatal anyára kell segíteni erős mézelésre kiválasztott törzseinket. Ezáltal nagy és erős törzseink rajzani nem fognak, mézlegető előtt lép, nép és fiasítással bőven rendelkeznek, rajzással az időt nem fecsérlik s tisztán mézelnéi fognak.

Az anyátlanitást a mézlegető beállta előtt azonban keresztülvinni nem minden körülmények között lehet s szabad eszközölni. Elő kell érre készíteni törzseinket s ősmerni kell a méhek élettani működését, különben megeshetik, hogy az anyátlanitással törzseink kijavíthatlan kárt, vagy pedig helyreépíthetetlen hiányt szenvedhetnek.

Ily korai, vagyis mézlegető előtti anyátlanitásnál a méhcsaládok természetes őstörzseit, vagyis a rajzás előtti életmüködést mint rajzásra való előkészületeket kell tudni s figyelembe venni. Ez pedig a következő:

Egy magára hagyott törzs míg a rajzásig halad, kora tavasztól a rajzás bekövetkeztéig a következőleg viszi háztartását:

Még mielőtt a tavasz beállana, tehát a tél vége felé, midőn a nap megmutatja mosolygó arcát, a hó elolvadt s a méhek a természet kiengesztelését megérzik, tisztulásra kirepülnek. Rendezgetik szárnyaikat, takarítgatják magukat s kasaikat. Kitérölgetik a költő-fészekek közötti közepén viaszpalotáikat s az anya itt, t. i. a költő-fészek közepén megkezd a dolgozó fiasítást, vagy petét rak. Ez történi a költő-fészek közepén.

Ha az idő állandóan enyhe s már márcziusra jár, a költést vagyis fiasítást az anya tovább-tovább terjeszti s ha jólétet s eleség és meleget érez ápril derekára egészen ki is terjeszti úgy, hogy ápril végére a költő-fészek külső széleire is kiterjed. Hanem ekkor már t. i. midőn a dolgozó költés április közepén vagy végefelé már egészen kiterjed, a dolgozó költés között hereköltést is hoz létre. Csak mikor már a hereköltés előrehaladtott s a költő-fészek közepén a leghamarabb lerakott dolgozó peték, fiasítások már kelnek, tehát ez idei azaz új nemzedéknek is örvendhetnek, építik a dolgozók a királyi sejteket. Midőn a herefiasítás is érik s ez álcák befedése is elérkezett, rakja a királyné bölcökbe a királyi petéket s ezeknek lerakásával a királyné és méhek egy évi foglalkozásuknak a törzsben vagyis családban eleget is tettek. Nincs most már hátra más, mint az, hogy a királyi álcák kifejlődjenek s a törzs megrajozzék, azaz új családot alapítson s ez edigi

smerttetett cselekvést mint egy évi foglalkozást, mit Mindenható és végtelenül bölcs Alkotó számukra kitűzött, ismét keresztül vigyék s rendeltetésöknek megfeleljenek.

Rövidre foglalva a fentieket, vagyis azt, mi egy kitelelt törzs egyévi életmüködése, rendeltetése, a következő:

- Tisztulási kiröpillés.
- Kora tavaszi költés a költő-fészek központjától a fészek széleig.
- Herefiasítás.
- Királyi sejtek építése és azokban a királynók felnevelése.
- A c) pont alatt jelzett herék s ezt követőleg a királyi álcák kifejlődése után a végeredmény, vagyis a rajzás.

f) E fentebbi pontok keresztülvitele alatt azoknak előállítására s tétli fönntartásuk biztosítására erejökhoz mérten a himpor és mézgyűjtés.

(Folyt. köv.)

Értéktörzs

	Budapest, febr. 20.
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzőlog	535.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

	Budapest, febr. 20.
Buza októberre	7.36
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.30
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Hivatalos árfolyamok

	budapesti áru- és értéktörzsdén 1904. febr. 20. án
Magyar aranyjárdék 4	116.50
Magyar koronajárdék	96.50
Magyar vasuti kölcson aranyban 4/10	83.75
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2 1/10%	97.70
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.—
Italmérési jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavon földtehermentesítési kötvény	94
Magyar nyereségy-sorsjegy-kölcson	151
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcson	98.80
Osztrák járadék papirban	99.50
Osztrák járadék papirban	118.—
Osztrák járadék aranyban	98.50
Osztrák korona járadék	147.—
sztrák államsorsjegyek	15.95.—
Osztrák magyar bank részvény	735.25
Magyar hitelbankrészvény	624.50
Osztrák hitelintézet részvény	621.—
Párisi vista	19.07
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.20
Németbirodalmi márka	240.25
Londoni vista	95.35
20 márkás arany	23.43

A. szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

ÜZLET-ÁTHELYEZÉS!

HOFFER BERTALAN

paplangyártási telepét Fő-utcza, Bazár-épületből

Szilágyi Dezső-u. dr. Adorján-ház

szouterrain helyiségébe helyezte át, miről a nagyérdemü vevőközönséget értesíti és további szives látogatását kéri.

Kész paplanok dús választékban.

Ugyanott carróleányok folytonosan felvétetnek.

A Nagyváradi Takarékpénztár Részvénytársaság zárószámadása az 1903. évről

MÉRLEG-SZÁMLA.

VAGYON	K		f.		TEHER	K		f.	
Pénzkészlet			175938	81	Részvénytőke			420000	—
Előleg kölcsön			27066	06	Tartaléktőke			490254	14
Zálog »			1642	61	Nyugdíjalap			165701	09
Jelzálog »			4739473	92	Betétek könyvecskére	12943937	37		
Törlesztéses jelzálog-kölcsön			995564	37	» folyószámlára	586373	32	13530310	69
Váltó-kölcsön	3383746	10			Magyar tkptr. közp. bankra enged. kölcsönök			1091198	40
Leírás	19136	99	3364609	11	Hitelezők számlája			82517	35
Adósok folyószámlája	3602056	12			Zálogárverési többlet			638	58
Leírás	7833	45	3594222	67	Fel nem vett osztalék 1894. és 1901. évről			450	—
Értékpapír-számla			2206046	07	Betét 10%-os kamatadó			25648	25
Ingatlanok	645272	12			Előre felvett kamatok			67619	96
Leírás	7338	87	637933	25	Felosztandó 1903. évi nyeresemény			168564	70
Pénzügyintézeteknél elhelyezett tőke . Árverési bánatpénz, perköltség és óvatolás	24817	93	257187	07					
Leírás	1637	19	23180	74					
Értékes felszerelések	14000	—							
Leírás	2000	—	12000	—					
Ércpénz és bélyeg			1102	30					
Előre fizetett kamatok			6936	18					
			16042903	16				16042903	16

NYERESÉG- és VESZTESÉG-SZÁMLA.

VESZTESÉG	K		f.		NYERESÉG	K		f.	
Betétkamata			531128	34	Előlegkölcsön kamata			2165	16
Betét 10%-os kamatadó			53112	83	Zálog » »			194	76
Leszámított kölcsönök kamata			66073	53	Jelzálog » »			328166	59
Nyugdíjalap kamata			7372	21	Folyószámlai adósok kamatja			215042	16
Adó			21943	83	Váltókölcsön kamata			227141	40
Személyzet fizetés			31718	18	Törlesztéses kölcsön kamata			56670	66
Kezelési költség			7778	86	Értékpapír kamata			87377	81
1904. évre felvett kamatok			67619	96	Késedelmi kamata			10551	89
					Ingatlanok jövedelme			33298	47
					1904. évre előre fizetett kamatok			6936	18
Nyereség 206.511 kor. 20 fillér.									
Veszteségek és leírások:					N y e r e s é g:				
Váltó-számlán	19136	99			Értékpapír, leirt követelések, ércz- pénz, ingatlan után			25713	86
Adósok folyószámláján	7833	45							
Ingatlanok «	7338	87							
Perköltség és óvatolási számlán	1637	19	37946	50					
Értékes felszerelések számláján	2000	—	168564	70					
Felosztandó nyereségi egyenleg									
			993258	94				993258	94

Nagyvárad, 1903 december 31.

Dr. Hoványi Géza, vezérigazgató.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Sal Ferencz, kir. tanácsos, elnök.

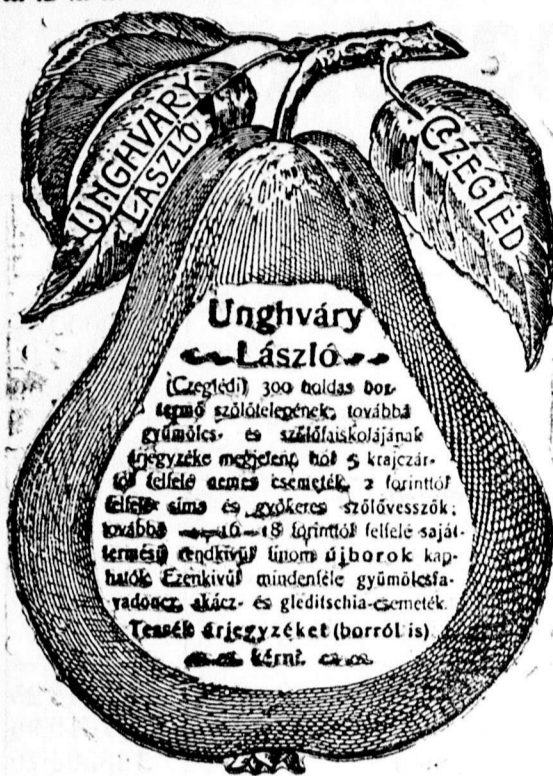
Frankó Endre,
Hlatky Endre,

Huzella Gyula,
Kovács Béla.

Justh Károly,
könyvvezető.

FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Böszörményi Géza, Lopussny Gyula, Papp János.

Hitelt nyújtok
 1-2-3 évre (kamattól): városok, községek, megyék, vízszabályozó társulatok, mérnöki hivatalok, szövetkezetek, nagyobb uradalmak s más hitelképes testületeknek.
 A hitelnyújtás szőlővesszőre és borra nem vonatkozik.

Pártoljuk a hazai ipart!

Hazai vászongyárak raktára

Nagyváradon, **Spitzer Testvérek czégnél** Zöldfa-utca.

A hazai vászon raktár rövid fennállása óta, már is kivirta a nagy vevőközönség rokonszenvét, mert csak kitűnő jó és teljesen megbízható tartósságu áru jön forgalomba

olcsó szabott gyári árak mellett.

Ezáltal a túlfizetés teljesen ki van zárva, mert az árak előre megállapított árjegyzék szerintiek.

Árjegyzék kivonat:

Rózsahegyí vászon bármely fehérneműre jó	6. frt.
Késmárki > női férfi fehérneműre kitűnő	5.— >
Uj-patyolat > különösen ágyneműre jó	7.50 >
Ilika > legfinomabb fehérneműre	8.— >
Siffon 21. számú minden fehérneműre jó	6.60 >
> CF. > párna és paplanlepedőre kitűnő	7.20 >
> O. > férfi ingekre legkitűnőbb	8.70 >
Kroazé négy nyüstös férfi lábravalóra páratlan jó	7.30 >
Szatin utólerhellen jó tartósságu lábravalóra	11.50 >
Vágvölgyi vászon alsó lepedőre erős szálú	6.— >
Uj-patyolat paplanlepedőre kitűnő jó	7.20 >

Asztalneműek kizárólag késmárki legjobb készítmények.

6 szem. asztalteríték fehér tiszta len legjobb	4, 5, 6 frt.
6 > > szines tiszta len	3, 4, 5 >
12 drb. finom asztalkendő fehér tiszta len	4, 5, 6 >
12 > törülköző fehér kitűnő jó minőségű	4, 5, 6 >

Tányértörlek, portörtörlek, szakajtó-ruhák, derékaj, paplan és matrác.

Kész fehérneműek ugyancsak hazai legjobb vásznakból gondosan jól elkészítve gyári árjegyzék szerinti árak mellett. 608.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczka-utca 3. szám.

Művek
 folyóiratok, hírlapok,
 vonalzatok,
 gazdasági nyomtatványok,
 egyházi, községi
 és egyéb
 hivatalos nyomtatványok,
 körlevelek,
 levélborítékok.

Elvállal és készít:
 izléses kivitelben
 mindennemű
nyomdai munkákat
 jutányos árak mellett.
 Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, számlák, falragaszok, bál meghívók, tánczrendek, étlapok, naptárak, palaczkfeliratok, névjegyek, gyászlapok
 stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
 raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Figyelem!

Nincs ember Nagyváradon, ki ne ismerné az

„Amerikai Áruházat”,

mely valóban találkozási helye a szép rőfös áruk kedvelőinek. Ha vidéki olvasóink között van valaki, ki ezt az üzletet nem ismerné, tekintse meg melynek óriási

rőfös- és rövidáru raktára

bármely fővárosi üzlettel versenyezhet. Itt található a legegyszerűbb cikktől kezdve a legfinomabb áruig minden, ami finomat és szépet az ipar csak produkálhat. Különösen férfeműekben gyönyörű dolgok, a jó házi vászontól kezdve a legpompásabb kelengyéig. Olvasóink tehát saját érdekükben cselekszenek, ha ez igazán jónevű üzletben szerzik be szükségleteiket. 617.

Hirdetések felvételnek a legjutányosabb árban e lap kiadóhivatalában.

Sz. KOCSIS JÁNOS

férfi-szabó üzlete
NAGYVÁRAD, Szent László-tér, a „Sas” kávéház mellett

Nagy raktár v alódi angol, francia és honi **szövetekből**, melyekből **jutányos** árakért a legszebb, a legegánsabb angol és francia szabás szerinti **uri ruhákkal** szolgálhatok. Egyben van szerencsém tudatni a tartalékos tiszt urakkal, hogy a közös hadseregbeli egyenruhákat a legjutányosabb árakért alakítom át honvéd-egyenruhának.

Tisztelettel

Sz. Kocsis János, katonai és polgári szabó.

606

Törlesztéses Jelzálogkölesönöket

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45 és 50 évi visszafizetésre

fél éves részletekben,

melyekben a kamat és tőke törlesztése bennfoglaltatik, 500 koronától kezdve a legelőnyösebb feltételek mellett ad,

esetleg drága kamatozású kölesönöket konvertál a

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyváradon.

Kölesönkéreseknel telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv beküldése szükséges.

627

Berendezés eladó!

Hatóságilag ^{engedélyezett} végeladás

mert az üzlet teljesen feloszlik

Kovács L. és Társánál Zöldfa-utcza.

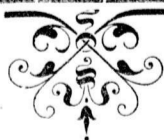
Női-divat, rőfös, vászon, szőnyeg, asztalnemű, menyasszonyi kelengyék, férfi és női ingek és és rövidárúk

míg a készlet tart, minden elfogadható árban kiárusítatnak.

Tisztelettel

Kovács L. és Társa.

Jelzállyal, lakás kiadó!

Hazai gyártmány!
KLEINOSCHEG SEC

UJDONSÁG!
ELSŐ MINŐSÉGŰ
PEZSGÓ.

KLEINOSCHEG TESTVÉREK
csász. és kir.
udvari szállítók pezsgő
pinczéi
B U D A F O K.

640

500 forintot fizetek annak, a ki *Bartilla* gyógyvizének használata mellett, üvege *35 kr.* valaha ismét fogfájást kap vagy a szája bűzlik. (Csomagolásért külön 10 kr.) *Bartilla A. örökös* (E. Winkler) Wien, 19. 1. Sommergasse 1. Kapható *Nagyváradon Vadász Albert* drogeriájában Fő-utca, *Nyíry György, Molnár Lajos* urak gyógyszerárában. *Berettyó-Ujjfaluban: Trajanovits Antal* gyógyszerárában. Kérjünk határozottan mindenütt *Bartilla*-féle gyógyvizet. (Hamisítványok feljelentői jól díjaztatnak.) Oly helyekre, hol nem kapható *bérmertve* küldök 7 üveget 2 forint 60 kr-ért.

Hajnal Ferencz

fűszer-, csemege-, bor-, déligyümölcs- és vadaskereskedése
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,
Széchenyi-szállóval szemben.

Van szerencsém b. tudomásra hozni, hogy a **puszta-fancikai TEA-VAJ** kizárólagos egyedüli elárúsítását átvettem.

A nagyérdemű közönségnek kényelméhez alkalmazkodva a szükségletek képest a vajtermék előállítható mennyiségét akként osztottam be, hogy a szállítástól kifolyólag akadály ne származzék, a naponta szükségleteket kielégítőleg bármikor megelőzőleg is a rendelvényekre előjegyzéseket veszek föl.

Folyton frissen lótt vadak kaphatók.

Mindennemű **halak, conservék, teák, rumok, teasütemények,** bel- és külföldi

gyógy- és asztali borok,

magyar és francia pezsgők és cognacok.

AUBETIN & Cie. francia pezsgő és a világhírű

Előpataki gyógyviz

főraktára Bihar, Békés és Szilágy megyék részére.

Nagy raktár sajtok, turók, prágai sódar és hideg felvágottakból.

Naponta friss teavaj.

Vidéki megrendeléseknél csomagolás és vasúthoz szállítás teljesen díjtalanul eszközöltetik.

Számos megrendelést kérve, maradok kiváló tisztelettel

HAJNAL FERENCZ.

Ujdonság! Verscezi Musti-kolbász 1 drb 85 kr. Oszy Sándor. Ujdonság! Magyar Foot-Ball bombái a legkiválóbb csokoládés gombaud csemege 1 darab 15 kr.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált háziszert, amely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölési alkalmaztatik köszvényél, csúznál és meghűlésnél.
Intés. Silányabb utazatok miatt beviszrlaskor óvatosság legyünk és csak eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czéjjeggyel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József, gyógyszerésznél Budapestben.
Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

Árverési hirdetmény.

A nagyváradai lat. szert. püspökség tulajdonát képező

rézbanyai vendégfogadó

telkével és tartozékaival együtt 1904. márczius 14-én délelött 9 órakor Lunkán, a püspökségi erdészlakban tartandó nyilvános szóbeli árverésen eladásra becsájtatik.

Közelebbi feltételek a jószágigazgatóságnál, Nagyvárad Fő-utca 33—18. sz. és Lunkán, a püspökségi erdésznel megtudhatók.

Nagyvárad, 1904 február 1-én.

Erős Rezső s. k.,

jószágigazgató.

626

CZILLÉR IMRE divatáruháza

Nagyvárad, Olaszi Fő-utca.

Menyasszonyi kelengye.

Szepességi, Rumburgi és Creás vászon.

SCHROLL-féle Chiffon

Szepességi és Regenhardt-féle asztalneműek

gyári áron szereshetők be február hó végéig áremelkedés nélkül.

Kész női és férfi fehéreneműekből a legnagyobb választék.

Olaszi, Fő-utca **Czillér Imre** divatáruháza.

Telefonszám: 232.

Telefonszám: 232.

Menyasszonyi kelengyék 200—2000 koronáig.

Bébé kelengyék 50—100 koronáig.